

Krízový plán - postup pri riešení udalosti výskytu koronavírusu pri poskytovaní sociálnych služieb v CENTRE pre deti a rodinu ZEM DETÍ – KOŠICE n.o. (CPDaR)

Účelom krízového plánu, je zabezpečenie a preukázanie pripravenosti zariadenia SPO a SK na výskyt ochorenia COVID – 19 v centre pre deti a rodinu.

1 Cieľ

Cieľom je nariadiť pracovný postup pre zamestnancov pre výkon v mimoriadnej udalosti:

- v prípade ak bude zistené podozrenie nákazy u detí alebo MD
- v prípade ak bude nariadená karanténa zamestnancovi
- v prípade ak bude zistené podozrenie nákazy u zamestnanca
- príjem dieťaťa do centra z prirodzeného prostredia
- útek dieťaťa z centra

Cieľová skupina: zamestnanci, deti a mladý dospelý (MD)

2 Priebeh činností

- Na nástenku umiestniť a zviditeľniť telefónne číslo RÚVZ – ihneď.
Zodpovedná: sociálna pracovníčka
- Výkon opatrení sa poskytuje v súlade s aktuálnym Usmernením hlavného hygienika SR, UPSVaR a MPSVaR!
- Počas krízového režimu je prísny zákaz pre deti a MD opúšťať priestory centra a prijímať návštevy.
- Zamestnanci na smene sú povinní merať teplotu deťom 2x za deň . Príznaky ochorenia COVID-19 všetkých detí, mladých dospelých v CDR musia byť oznámené príslušným ošetrovujúcim lekárom, ktorí určia ďalší postup a indikáciu testovania na COVID–19, ktorá sa vykoná štandardnými postupmi
- v profesionálnych náhradných rodinách platia rovnaké opatrenia ako na bežnú populáciu v bežných rodinách.
- v prípade ak bude nariadená karanténa zamestnancovi – túto realizuje v domácom prostredí v súlade s odporúčaniami svojho lekára. Návrat do práce je podmienený preukázaním negatívneho testu na COVID – 19.
- v prípade ak bude zistené podozrenie nákazy u zamestnanca:
chorý pôjde **do domácej karantény** alebo na hospitalizáciu na infektologické oddelenie, následne, keďže prejavy choroby sú rôzne podľa imunity človeka, a podľa dĺžky inkubačnej lehoty, ak tento zamestnanec bol v kontakte s deťmi a ostatnými kolegami bude nariadená nasledovná karanténa:
  - zamestnanci s malými deťmi do 11 rokov a zamestnanci starší ako 60 rokov budú mať nariadenú karanténu v domácom prostredí aj so svojimi príbuznými.

- zostatok zamestnancov **zostáva v karanténe priamo na pôde CDR** - ale keďže už bol určite aj doma a mohol vírus preniesť na príbuzných, odporúčam aj u nich zostať v karanténe doma a kontaktovať svoje okolie.
  - služby budú rozpracované pre všetkých tak, že do služieb sa v prípade potreby počítajú aj zamestnanci z administratívy.
- Do CDR nebudú z hospitalizácie prevzaté deti, ktoré nemajú v prepúšťacej správe alebo iným spôsobom potvrdené ošetrojúcim lekárom negatívne testy na COVID-19.
  - **Pri deťoch, ktoré majú byť do zariadenia umiestnené na základe rozhodnutia nie je možné obmedziť prijímanie, resp. ich pobyt v zariadení.** Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu, ako aj na základe skutočnosti, že v centre sa poskytuje sociálna služba ohrozeným skupinám- deťom v „uzatvorenom“ prostredí, existuje oprávnená obava a riziko z prepuknutia nákazy u všetkých detí a zamestnancov centra; a to aj pri dodržaní všetkých hygienicko-epidemiologických štandardov.

Z uvedených dôvodov, v záujme ochrany života a zdravia detí, MD a zamestnancov, je možné v súčasnej krízovej situácii do centra prijať dieťa nasledovne:

- Príjem detí do centra z domáceho prostredia alebo po úteku (v trvaní min 24 hod) je realizovaný postupom určeným ÚPSVaR. Dieťa je prijaté do vyčlenených DZSS (dočasne zriadených samostatných skupín, CDR Spišská Nová Ves: riaditeľka – Vargová: 0910/928659) za účelom 14 dňovej karantény, kde je realizované aj testovanie na COVID -19. **DZSS je určená pre deti z prirodzeného prostredia**, t.j. deti z pobytových zdravotníckych zariadení (napr. nemocnice, liečebne) alebo školských zariadení (DgC, LVS, RC) neabsolvujú karanténny pobyt. V rozhodnutí súdu budú uvedené 2 CDR, jedno pre účely karantény a jedno pre účely poskytnutia odbornej pomoci dieťaťu.
- Príjem detí do DZSS bez súdneho rozhodnutia - **úteky**:
  - Po oznámení PZ o záchyte, kmeňové CDR zabezpečí prevoz dieťaťa do DZSS – v týchto prípadoch nebude vydávané súdne rozhodnutie
  - Kmeňové CDR oslovuje CDR s DZSS vo svojom kraji
  - Kmeňové CDR odovzdá základné informácie o dieťati a doklady CDR s DZSS
  - Kmeňové CDR po umiestnení do DZSS oznámi ÚPSVaR, rodičom, súdu, obci príjem k pobytu dieťaťa
  - Kmeňové CDR zabezpečujú a riešia všetky finančné náležitosti.
  - CDR s DZSS zabezpečuje odbornú starostlivosť v kooperácii s kmeňovým CDR
  - Zdravotnú starostlivosť zabezpečuje CDR s DZSS

Mimoriadna udalosť:

Oznam o mimoriadnej udalosti neodkladne ohlási sociálna pracovníčka riaditeľke. Následne urobí záznam o mimoriadnej udalosti.

- V prípade, ak bude zistené podozrenie nákazy u dieťaťa alebo MD, alebo ak bude nariadená karanténa dieťaťa alebo MD, sa postupuje nasledovne:

- Dieťa/ MD má zákaz vychádzať zo svojej izby – v tomto prípade slúži ako izolačná miestnosť. Na dvere izolačnej miestnosti pripevní na viditeľnom mieste oznam: „**Miestnosť v karanténe!**“. Deti PSS sú umiestnené samostatnej izbe. Dieťa/ MD používa iba vyčlenenú toaletu a sprchu bez prítomnosti ostatných detí. Po použití WC a kúpeľňu vydezinfikuje zamestnanec.

Pred dvere zamestnanec umiestni uzatvárateľnú nádobu so zaťahovacím igelitovým vreckom a nádobu s dezinfekčnou tekutinou na ochranné okuliare. Bude vyčlenený jeden zamestnanec, ktorý poskytne pomoc v izolačnej miestnosti v prípade potreby. Zamestnanec použije vopred pripravený balíček pre prípad podozrenia na infekciu PSS s obsahom: ochranné okuliare, rúška – jednorazové, plátenné, ochranné rukavice, ochranný jednorazový overal + teplomer.

Odborný zamestnanec vstupuje do miestnosti iba v ochranných okuliaroch, s rúškom, s ochrannými rukavicami a v ochrannom jednorazovom overale. Ak Dieťa/ MD nahlási, že sa necíti dobre a sťažuje sa na bolesť svalov, bolesť kĺbov, má sťažené dýchanie, má prejavy nádchy a kašle. Zamestnanec okamžite odmeria teplotu. Ak zistí že teplota je nad 38° C telefonicky oznámi tento stav všeobecnému lekárovi a postupuje podľa inštrukcie lekára.

- Odborný zamestnanec pravidelne a dôsledne vetrá miestnosť. Do miestnosti vstupuje už iba v ochranných pomôckach. Dôsledne čistí a dezinfikuje predmety prostredia pomocou dezinfekčného prostriedku s obsahom chlóru 500 mg/l vody.
- V zmysle inštrukcie lekára/ky odborný zamestnanec zabezpečí lieky a sleduje základné životné funkcie
- podáva lieky na stlmenie horúčky,
- podáva teplé nápoje
- zabezpečí stravu a prípadne pomáha pri príjme stravy
- starostlivo zaznamenáva požitie liekov a príznaky ochorenia
- monitoruje aj vlastnú teplotu tela.
- povzbudzuje dieťa/ MD k spolupráci, a dodržiavaní odporučených opatrení a odporúčaní

Opustenie miestnosti môže zamestnanec vykonať v ochranných pomôckach. Vyzlečenie ochranných pomôcok vykonať nasledovným postupom:

- a. Ochranný overal
- b. Ochranné okuliare

- c. Ochranná rúška
- d. Jednorazové rukavice

Odev pod písmenom „a, c, d“ vhodíť do uzatvárateľnej nádoby s igelitovým vreckom zaťahovacím, odev pod písmenom „b“ do dezinfekčnej nádoby s tekutinou.

Otvoriť nádobu, kde sú vhoďené predmety „ a, c, d“ vytiahnuť vrecko, uzavrieť ho a ihneď vyhoďiť do odpadových nádob pred budovou.

Ak je rúško plátenné, vhodíť ho k okuliarom. Okuliare nechať dezinfikovať podľa návodu na dezinfekciu, potom umyť pod prúdom teplej vody. Rúško nechať vyprať, vyžehliť v práčovni na Zdravotnom úseku alebo na prízemí.

Po odchode dieťaťa/ MD do zdravotníckeho zariadenia, príp. po ukončení karantény, zamestnanec centra:

- Vykoná dezinfekciu miestnosti upratovacími prostriedkami podľa odporúčania pri výskyte koronavírusu.
- Sociálna pracovníčka oznámi RÚVZ všetky osoby, ktoré boli v kontakte s dieťaťom/ MD na príslušnom formulári.

3 Súvisiace podklady a dokumenty

Informácie na www.ruvz.sk

<https://www.employment.gov.sk/sk/covid-19/socialnopravna-ochrana-deti-socialna-kuratela/>

3.1 Prílohy

1. Záznam o mimoriadnej udalosti.
2. Dezinfekcia počas pandémie – COVID – 19
3. Odporúčanie na používanie ochranných pomôcok
4. Krízový manažment počas COVID - 19

5-5-2020 *Puzam Janková*

ZEM DETÍ – Košice, n. o.
Muškátová 598/8
044 02 Turňa nad Bodvou
IČO: 45741123

Záznam o mimoriadnej situácii

Poradové číslo
záznamu:

Identifikačné údaje prijímateľa sociálnej služby			
Priezvisko		Meno	
Dátum narodenia		Titul	

Dátum príhody:	Čas:	Fyziologické funkcie a stav vedomia:
Krátky opis situácie:		
Použité opatrenia:		
		4 Následky

Ktoré osoby boli upovedomené/kontaktované		
Všeobecný lekár:		
Rýchla zdravotná služba:		
RÚVZ:		
Iná odborná pomoc:		
	Dátum	Čas
Vedenie zariadenia		
Rodinní príslušníci		

	Meno	Funkcia	Dátum	Podpis
1.				
2.				
3.				

OCHORENIE (COVID-19)

AKTUALIZOVANÉ ODPORÚČANIA NA POUŽÍVANIE OSOBNÝCH OCHRANNÝCH PROSTRIEDKOV PRI SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI O OSOBY SO SUSPEKTNOU ALEBO POTVRDENOU COVID-19

Kľúčové opatrenia

Vzhľadom na aktualizované informácie o COVID-19 sa na rutinnú starostlivosť o pacientov s podozrením na alebo potvrdenou COVID-19 odporúčajú opatrenia na zabránenie prenosu kľúčových infekcie priamym kontaktom.

Pozadie rozhodnutia

Po dvoch a pol mesiacoch globálnych klinických skúseností a aktualizovaných vedeckých a epidemiologických dôkazoch cestý prenos pre COVID-19 odhalili toto:

- » Prípady a zoskupenie ochorení COVID-19 ukazujú, že sa prenáša kvapkami pri priamom kontakte.
- » Väčšina prípadov je spojená s prenosom z človeka na človeka prostredníctvom priameho kontaktu s niekým, kto je pozitívny pre COVID-19.
- » Dôkaz o tom, že by sa COVID-19 prenášal vzduchom, sa zatiaľ nepovedil.

Ochrana pracovníkov sociálnych služieb a klientov vo všetkých typoch zariadení zostáva prvotnou.

Tento dokument sa bude revidovať, ak sa objavja nové zistenia.

Suspektná alebo potvrdená COVID-19

Za klienta so suspektnou COVID-19 sa považuje osoba s príznakmi akútnej respiračnej infekcie, ktorá sa prejavuje: kašľom, teplotou nad 38°C, únavou, bolesťami svalov, bolesťami hlavy a občas i závažnými ťažkosťami. Pri ťažšom priebehu má chorý sťažené dýchanie a možu sa vyvinúť ďalšie komplikácie. Niektorí starší ľudia nemusia mať teplotu nad 38°C. Potvrdený prípad je taký, u ktorého bola COVID-19 potvrdená pozitívnym laboratorným testom PCR metódou.

Posúdenie rizík v miestach starostlivosti

Posúdenie rizika v mieste starostlivosti (PRMS) hodnotí úlohy/aktivity, klienta a prostredie, v ktorom sa nachádzajú. Sociálny pracovník ho vykonáva pred interakciou s klientom, aby zistil, či existuje riziko vystavenia sa infekcii.

Hierarchia bezpečnostných opatrení

Existujú viaceré úrovne bezpečnostných opatrení. Najvyššia bezpečnosť sa dosiahne ich kombináciou. Najvyššia úroveň sa považuje za najúčinnejšiu pri znižovaní rizika vystavenia infekcii personálu sociálnych zariadení. Používame osobných ochranných pomôcok (OOP) patrí k nižšej úrovni bezpečnostných opatrení.

Technické, režimové a bariérové opatrenia

Znižujú riziko vystavenia sa prameňu pôvodu nákazy alebo faktoru jeho vylúčenia s uvedením metód izolácie alebo ventilácie. Znižujú alebo vylučujú prenos a šírenie ochorenia od zamestnancov na klienta alebo opačne.

Medzi príklady patria pevné bariéry na rozhraní medzi klientom a personálom, ako aj medzi klientmi navzájom. K režimovým opatreniam patrí správe umyvanie a dezinfekcia rúk alkoholovým dezinfekčným prostriedkom, používanie jednorazových vreckoviek a ich likvidácia do odpadových nádob a pravidelné účinné vetranie priestorov. Medzi ďalšie patrí vhodné zázemie pre personál s možnosťou oddelene uložiť (samostatne skriniky) civilný odev a použítvané OOP. Personál musí byť poučený a zaskolený o správnom spôsobe obliekania, vyzliekania a likvidácie OOP, aby nedošlo k prenosu nákazy a kontaminácii prostredia.

Umiestnenie klientov/pacientov

Klient/pacient so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 by mal byť ubytovaný v zariadeniach sociálnych služieb (ďalej len „ZSS“) na to vyliečených alebo v jednoposetelovej izolovanej izbe ZSS dobre vetrateľnej s vlastným WC a podľa možnosti aj kúpeľňou, aby sa zabránilo prenosu infekcie.

Ak nie je možné umiestnenie na samostatnú izbu (v prípade veľkého počtu nakažených v zariadení), môžu byť viacerí takto klienti umiestnení spoločne. Bolo by vhodné ich oddeliť minimálne dezinfikovanými závesmi a to v odstupe aspoň 2 metre od seba.

Pacienti, čakajúci na poskytnutie sociálnej služby ambulantnou formou (ak to nariadenie vlády dovoľuje), by mali byť izolovaní v oddelenom priestore, alebo aspoň dodržiavať vzdialenosť od ostatných minimálne 2m.

Ak klient tolerujú používanie ochranného rúška, mali by ho používať. Klienti majú dodržiavať hygienu rúk a respiračnú hygienu pri kašľaní a kýchaní. Často si umývať ruky mydlom a teplotou vodou alebo používať alkoholový dezinfekčný prostriedok. Kašľať a kýchať do papierovej vreckovky, ktorú odhodá do nádoby na použitie. Vymiechať kašľať a kýchať do rukáva v oblasti laktovej jamky (nie do dlaní).

Organizačné kontrolné opatrenia

Organizačné opatrenia (dodržiavania usmernení, postupov, tréningu a vzdelávania) znižujú riziko prenosu infekcie na pracovníkov a klientov.

Efektívne organizačné kontrolné opatrenia na zabránenie prenosu infekcie si vyžadujú podporu vedenia organizácie, komunikáciu s pracovníkmi, ako aj ich záväznú dodržiavanie zdravotníkmi a ďalšími užívateľmi.

Príkladmi organizačných kontrol môžu byť: vydanie a zverejnenie správnych postupov (pri používaní ochranných pomôcok, správom spôsobe obliekania a vyzliekania OOP), preventívne meranie teploty klientom a zamestnancom prichádzajúcim do práce, a opatrenia na obmedzenie počtu návštev. Patrí sem aj opatrenia obmedzujúce vstup a zabezpečujúce oddelenie personálu od klientov.

Kontakt s klientmi/pacientmi s potvrdenou alebo suspektnou COVID-19

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ústavné zariadenia	Personál	Poskytovanie priamej starostlivosti klientom/pacientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kontaktnému a kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško (pri realizácii ošetrovateľských úkonov a starostlivosti o ústnu dutinu, vyprázdňovanie – respirátor FFP2) » Ochranný plášť a návleky na obuv » Rukavice » Ochrana očí (okulárne/štit) » Čiapka
		Klient/pacient	Pri vstupe personálu do izby pacienta so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19
Iné priestory, cez ktoré pacienti/klienti prechádzajú (napr. oddelenia, chodby)	Pacient/Klient	Návštevy	» Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť a návleky na obuv » Rukavice » Ochrana očí (okulárne/štit) » Čiapka
		Každá aktivita, ktorá ne zahŕňa kontakt s Klientom/pacientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Ochranné rúško (z nariadenia vlády SR)

Osobné ochranné pomôcky

Hoci používanie OOP je najväčšie viditeľné v hierarchii kontrolných opatrení predstavujúce posledný stupeň a v rámci primárnej prevencie sa používajú vždy spolu s ďalšími režimovými a bariérovými opatreniami. Používanie vhodných OOP vyžadujú fyzické bariéry medzi personálom a prameňom nákazy s cieľom minimalizovať expozíciu a predísť prenosu a ďalšiemu šíreniu nákazy.

Príkladmi OOP sú rukavice, plášte, ochrana tváre (vratane chirurgických rúšok) a/alebo ochrana očí (vratane ochranných okuliarov, värových štítov). Dôležitou úlohou organizácie je zabezpečiť, aby zamestnanci mali dostatok vhodných OOP na konkrétny výkon a aby boli teoreticky a prakticky zaškolení k tomu, ako si vybrať vhodné pomôcky, správne ich používať a likvidovať tak, aby sa zabránilo expozícii infekciou.

Zhrnutie odporúčaní OOP

Tieto odporúčania informujú o minimálnych požiadavkách na osobné ochranné pracovné pomôcky. Zamestnávatel' musí poskytnúť vhodné OOP a pracovníci musia dodržiavať pravidlá ich používania pri prevencii a kontrole infekcie. Pri každej manipulácii s Klientom/pacientom je potrebné dodržiavať hygienu rúk.

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP/OOPP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ambulantly zariadenia			
Konzultačná miestnosť/priestor	Personál	Príamy kontakt s klientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štit)
	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Každá aktivita (strava sa preferuje v malých porciách alebo individuálne na izbách)	<ul style="list-style-type: none"> » Poskytnúť im chirurgické/ochranné rúško, ak ho klient toleruje » Klient musí dodržiavať hygienu rúk » Klient musí dodržiavať pravidlá respiračnej hygieny pri kašli a kýchaní
Čakareň	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Každá aktivita	<ul style="list-style-type: none"> » Poskytnúť chirurgické/ochranné rúško, ak ho klient toleruje » Okamžite presunúť klienta do priestoru oddeleného od ostatných, ak to nie je možné, zabezpečiť priestorovú vzdialenosť najmenej 2m od ostatných pacientov vo vetrateľnej miestnosti.
Administratívne priestory	Všetok personál	Administratívne činnosti, ktoré nezahŕňajú kontakt s klientmi	<ul style="list-style-type: none"> » Ochranné rúško (z naariadenia vlády SR)

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP/OOPP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ambulantly zariadenia			
Domáca starostlivosť	Sociálny pracovník, opatrovatel	Navštevovanie klientov/pacientov so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 a priama činnosť s klientom (opatrovateľské úkony – vzdialenosť menš ako 2 metre)	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško (pri úkonoch ošetrovateľských alebo opatrovateľských s vyprázdňovaním alebo starostlivosťou o ústnu dutinu FFP2) » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štit) » Náväzky na obuv
	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Navštevovanie klientov/pacientov so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 bez priamej činnosti s klientom (vzdialenosť viac ako 2 metre) (dovoz stravy, nákupu, likvidáciu odpadu)	<ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Rukavice
	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Pri návšteve sociálneho pracovníka / opatrovateľa (preferuje sa však telefonická konzultácia – osobne iba v nevyhnutných prípadoch)	<ul style="list-style-type: none"> » Po návšteve dôkladne vydezinfikovať vlneným prostriedkom (aj kľučky na dverách)
	Domáci opatrovatelia	Pri kontaktných činnostiach s členom rodiny so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štit)
	Návštevy	Pri vstupe do izby rezidenta so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: <ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štit)
		Mali by byť obmedzené na minimum (napr. palatívni pacienti) vzdialenosť viac ako 2 metre (ak vzdialenosť menej tak 2 metre)	<ul style="list-style-type: none"> » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štit) » Rúško a štit alebo FFP2 a okuliare

Kritový manažment pre pobytové zariadenia sociálnych služieb a zariadenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately počas pandémie OCHORENIE (COVID-19)

(ďalej len „zariadenia“)

zmierňovanie dôsledkov šírenia infekcie spôsobenej SARS-CoV-2

Poradové číslo verzie dokumentu: 1 Datum spracovania:15.4.2020

Zoznam skratiek	OO P	osobné ochranné pomôcky
ADOS	P	pulz
ATB	PRČ	popis pracovnej činnosti
CRP	PRM	posledné nález na mieste
C –	TK	tlak krvi
D	TT	telesná teplota
GP	VF	viditeľné funkcie
HER		

Pozn. V *keste dokumentu* pojmy „pacient“, „klient“ alebo „obyvateľ“ zodpovedajú pojmu prijímateľ sociálnej služby

Nové respiračné ochorenie – ochorenie koronavírusom COVID - 19 sa šíri globálne. Snahou národného krízového klinického tímu je strategická príprava všetkých dokmných strán na epidémiu ochorenia COVID - 19 v jej rôznych fázach, vrátane reálnej možnosti fázy preťaženia zdravotníckeho systému. Preťaženie zdravotníckeho systému sa zväčšuje doteraz najviac postihnutej skupiny resp. skupiny osôb v pobytových zariadeniach odkázaných na dlhodobú zdravotnú, a tiež ošetrovateľskú a ošetrovateľskú starostlivosť. Je možné, že dôjde k situácii prechodnej obmedzenej dostupnosti všeobecného lekárskeho výšetrenia, hospitalizácie v zdravotníckom zariadení. Krízová situácia nedostatku výpadkov personálu, konkrétnej odbornosti môže spôsobiť obmedzenú možnosť poskytovania odbornej starostlivosť kvalifikovanými odborníkmi v zvyčajnom rozsahu (narúšenie lekárskeho alebo ošetrovateľského manažmentu pacienta), pričom poskytnutie nevyhnutnej starostlivosť môže byť determinantom prežitia pacienta.

Cieľom tohto dokumentu je definovať postupy a opatrenia

- na zabezpečenie starostlivosť vo fáze preťaženia zdravotníckeho systému, pre situáciu náporu potreby stabilizácie a starostlivosť chorých alebo suspektných na COVID-19 zo skupiny geriatrických pacientov, v kontexte
  - prítomnosti alebo zvyšujúceho sa počtu osôb so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19 alebo/zaroven

- čistočného výpadku personálu zariadenia (vrátane situácie organizovania starostlivosť v čase napr. v nočnej zmene bez prítomnosti sestier, lekára)

v rámci týchto oblastí :

1. KONTROLA RIZIKA ĎALŠIEHO ŠÍRENIA INFEKČIE COVID-19
2. ZNÍŽENIE NÁSLEDKOV OCHORENIA, VRÁTANE ZMIERNENIA UTRPENIA
3. ZVLADNUTIE EFEKTÍVNEHO MANAŽMENTU USPOKOJOVANIA POTRIEB A NAROKOV NA STAROSTLIVOSŤ U VŠETKÝCH KLIENTOV ZARIADENIA

Indikácia starostlivosť o klienta so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19

- ◊ **Posúdenie rizika na mieste (PRV)** vykonáva každý zdravotnícky pracovník podľa možnosti pred každou interakciou s pacientom.
- ◊ Starostlivosť o klienta so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19 v izolácii izbe zariadenia indikuje lekár. Toto rozhodnutie je súčasťou dokumentácie klienta.
- ◊ V prípade, že možnosť lekárskej konzultácie nie je možná, za suspektný prípad vyznačujúci izoláciu personál považuje každého pacienta s novozaznamenanými príjavami respiračného ochorenia, ak je prítomná horúčka alebo/aj kašeľ, alebo /aj dýchavica.

1

- ◊ Pre komplexné zhodnotenie prítomnosti a rizik ďalšieho šírenia COVID-19 zariadenie využíva možnosť spolupráce s mobílnym klinickým tímom.

1. KONTROLA RIZIKA ĎALŠIEHO ŠÍRENIA INFEKČIE COVID-19

- ◊ **Aktívny skríning zamestnancov a ďalších vstupujúcich osôb:** Zariadenia uskutočňujú aktívny skríning všetkých zamestnancov, nevyhnutných návštevníkov a kolokolových, kto vchádza do domu na COVID-19, s výnimkou podozrivých záchranárov, ktorým by sa v núdzových situáciách mal povoliť vstup bez detekčnej kontroly.
- ◊ Do zariadenia **nenájdú** vstupujú osoby:
  - ktoré sú podozrivými alebo potvrdenými prípadmi ochorenia COVID-19,
  - s pozitívnou cestovateľskou anamnézou,
  - ktoré boli v kontakte s osobami s pozitívnou cestovateľskou anamnézou,
  - ktoré boli v kontakte s podozrivými a potvrdenými prípadmi ochorenia COVID-19 s príjavami respiračného ochorenia, alebo/aj s horúčkou alebo/aj kašľom alebo/aj dýchavícou.
- Aktívny skríning vstupujúcich osôb prebieha v zmysle aktuálne platnej legislatívy.
- ◊ Za aktívny skríning zamestnancov a ďalších vstupujúcich osôb zodpovedá osoba určená štatútom zariadenia.
- ◊ **Skríning zamestnancov** musí zahŕňať **dvakrát denne** (na začiatku a na konci dňa) **skríning symptómov** vrátane **kontroly teploty**.
- ◊ Každý, kto má príznaky COVID-19, by nemal mať povolenie vstupiť do zariadenia a mal by sa okamžite vrátiť domov, aby sa izoloval.
- ◊ Určení zamestnanci prevyšujú zamestnancov, ktorým bola odporúčaná izolácia na základe rizika vysadenia (dodržanie dĺžky izolácie apod.)
- ◊ **Obmedzené pracovných miest:** Vždy, keď je to možné, by zamestnávateľa mali v spolupráci so zamestnancami obmedziť počet pracovných miest, na ktorých zamestnanci pracujú, aby sa minimalizovalo potenciálne riziko vysadenia pacientov pôsobení COVID-19.
- ◊ **Dodávky potravín a produktov** by sa mali sprostredovať na určité miesto a pred vstupom osôb, ktoré donúškajú potraviny do zariadenia (ak je vstup nevyhnutný) by sa mal vykonať ich aktívny skríning (pozri vyššie).
- ◊ **Delecie personálu/klientov:** Odporúča sa vyčlenenie personálu, ktorý bude pracovať buď s chorými alebo s klientmi v dobrom zdravotnom stave. V menších zariadeniach s dlhodobou starostlivosťou alebo v zariadeniach, kde nie je možné udržať fyzické oddelenie personálu alebo klientov, by sa všetci klienti alebo zamestnanci mali správať tak, akoby boli potenciálne infikovaní.
- ◊ **Aktívny skríning všetkých klientov:** Zariadenia vykonávajú aktívny skríning všetkých klientov najmenej dvakrát denne (na začiatku a na konci dňa), aby sa zistilo, či nemá niekto z obyvateľov horúčku, kašeľ alebo iné príznaky COVID-19. Obyvatelia so symptómami (vrátane miernejších respiračných symptómov) sa musia izolovať a testovať na COVID-19.
- ◊ **Manažment nevyhnutných návštev-nikov:**
  - Zariadenia musia byť návštevníkom uzavreté, s výnimkou nevyhnutných návštev. Medzi nevyhnutných návštevníkov patrí osoba vykonávajúca základné podporné služby (napr. dodávka potravín, údržba a iná zdravotná starostlivosť) alebo osoba návštevnou veľmi chorého alebo paliatívneho pacienta. Ak je vstup nevyhnutného návštevníka určený osobu podliehajúcu akciovanej , musia sa vykonať nasledujúce kroky:
    1. Pri vstupe sa skontroluje jeho stav, vrátane symptómov COVID-19, kontroly telesnej teploty, pričom ak vykazuje niektoré symptómy COVID-19, nesmie vstúpiť.
    2. Návštevník môže navštíviť iba jedného obyvateľa, ktorého má v úmysle navštíviť.
    3. Návštevník musí mať pri návšteve klienta, ktorý nemá COVID-19, rúško.
    4. Pre všetkých nevyhnutných návštevníkoch prichádzajúcich do styku s Klientom, ktorý má COVID-19, by sa mal používať vhodný OOP v súlade s aktuálnymi odporúčaniami.

2

- ◊ Zvýšená frekvencia čistenia sa odporúča pre často dotýkané povrchy vrátane vozíkov a iného mobilného zariadenia v rámci celého objektu.
  - ◊ Zametnami, ktorí boli v kontakte s vysokým rizikom vystavenia sa COVID-19 bez vhodného OOP, sa musia samy izolovať počas 14 dní.
  - ◊ **Testovanie v prípade prepuknutia infekcie.** Odber materiálu na vykonanie diagnózy COVID-19a musí vykonávať u každého klienta so symptómami, u zamestnancov, klientov, ktorí sú alebo boli v priamom a tzv. úzkym kontakte s pacientom alebo zamestnancom s pozitívnym testom na COVID-19 alebo sú tzv. úzkym kontaktom alebo vysoko-exponovaným pracovníkom starajúcim sa o pacientov v karanténe pre suspektný alebo potvrdený výskyt ochorenia COVID-19.
  - ◊ Príjem nových klientov je povolený až po zánuku ohniska infekcie.
  - ◊ Ak sú klienti prechodne doma, pri svojich rodinných príslušníkoch, môžu byť znovu prijatí až po zánuku ohniska infekcie.
  - ◊ Posúdenie a zabezpečenie pripravenosti zariadenia na COVID-19, prebieha v súčasnosti s úradom verejného zdravotníctva, pri aktualizácii opatrení na prípravu zariadenia na preukážanie choroby COVID-19, vrátane zabezpečenia odberových súprav, dostatočného množstva OOP, školenia personálu o používaní OOP, revízie smerníc pre všetkých klientov, komunikačných protokolov a harmonogramov personálneho obsadenia, preskúmaním vnútorných činností na zabezpečenie bezpečnej vzdialenosti v rámci sociálnych kontaktov, protokolov o ochrane životného prostredia a vypracovania zásad riadenia personálu, ktorý mohol byť vystavený COVID-19.
  - ◊ Poskytovateľ realizuje ďalšie opatrenia potrebné na vylúčenie rizika ďalšieho šírenia infekcie COVID-19, pričom sa riedi
    - a) aktualizáciou Zväzky/n postupom pre poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (COVID-19, SARS-CoV-2) https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/mpsvr-socialne-sluzby-oop-opatrenia-covid-19_v2-0_29-03-2020.pdf
    - b) opatreniami v dokumente **Aktualizované odporúčania na používanie osobných ochranných prostriedkov pri sociálnej starostlivosti o osoby so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19** <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/mpsvr-socialne-sluzby.pdf>
  - ◊ ďalšími aktuálnymi nariadeniami, opatreniami, odporúčaniami na stránkach MZ SR, MPA a SVSR a ÚVZ.
- Organizácia karantény vnútri zariadenia (jeho vybranej časti)**
- ◊ Poskytovateľ má pripravený a podľa potreby realizuje **Plán zriadenia izolovaných izieb, resp. „červených zón“**, kam nesmú vstúpiť nepovolane osoby, a na ktoré sa vzťahujú špecifický barierový režim.
  - ◊ Poskytovateľ disponuje dostatočnou rezervou a organizuje priebežné, primerané dopĺňanie OOP.
  - ◊ Pracovníci musia používať minimálne ochranné a kvapôčkové bezpečnostné opatrenia pre všetky interakcie s podozrivými, predpokladanými alebo potvrdenými pacientmi COVID-19. Bezpečnostné opatrenia týkajúce sa kontaktu a kvapiek zahŕňajú rukavice, čiapky, tvárové štičky alebo ochranné okuliare, plášte, respirátory FFP2, chirurgické / ochranné rúška a násvleky na obuv.
  - ◊ **Pozn.** Dostatok ochranných pomôcok je základným predpokladom poskytovania starostlivosti o klientov so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19.
  - ◊ Ak je to možné, personál izoluje osobitne, teda na osobitných izolovaných izbách pacientov s potvrdeným prípadom (na základe testovania a lekárskeho vyšetrenia) a osobitne pacientov so suspektným ochorením (napr. len na základe symptómov).
  - ◊ Izolačné izby sú zreteľne označené.

3

- ◊ **Izolačná izba pre ošetrovanie klientov s potvrdeným och. COVID-19**, vstup nepovolaným osobám bez ochranných pomôcok prísne zakázaný
  - ◊ **Izolačná izba pre ošetrovanie klientov s podozrením na och. COVID-19**, vstup nepovolaným osobám bez ochranných pomôcok prísne zakázaný
  - ◊ Ak je to možné, zariadenie v rámci zmeny organizuje starostlivosť takým spôsobom, aby určil personál pre 3 typy izieb z hľadiska (rizika) prítomnosti ochorenia COVID
    - 1) **potvrdené prípady/izolačná izba/určený personál** vybavený OOP pohybujúci sa výlučne v určenej, dobre vetranej izbe s vlastným WC, umývadlom/najprísnejší HER
    - 2) **podozrivé prípady/** určený personál vybavený OOP pohybujúci sa výlučne v dobre vetranej izbe s vlastným WC, umývadlom/prísnejší HER
    - 3) **nepotvrdené a nepodozrivé prípady/nie je nutnosť izolácie/zvýšený HER**
  - ◊ Poskytovateľ má pripravený a podľa potreby plní **plán dezinfekcie** a žiarenia so špecifikáciou izieb, pomôcok s ohľadom na rôzne režimy v rámci prístorov zariadenia (typy izieb, pozri vyššie).
  - ◊ Poskytovateľ má pripravené a podľa potreby plní opatrenia v súvislosti s používaním, manipuláciou, údržbou a likvidáciou OOP a iných pomôcok.
  - ◊ Poskytovateľ má pripravené a podľa potreby plní profiinfekčné opatrenia v súvislosti s manipuláciou s bielizňou.
  - ◊ Poskytovateľ má pripravený a podľa potreby realizuje plán bezpečnej komunikácie a spolupráce tímu pri zabezpečovaní starostlivosti o klientov v izolovaných izbách (odovzdávanie informácií, liekov, pomôcok apod.)
- 2. ZNÍŽENIE NÁSLEDKOV OCHORENIA, ZMIERNENIE UTRPENIA pacientov, ktorí sú potvrdenými alebo podozrivými z ochorenia COVID-19**
- ◊ Presun do nemocnice by sa mal zväčšiť, len v prípade klientov, ktorých stav si to vyzáda, na základe odporúčania lekára a po porade s príbuznými a pri zohľadnení predchádzajúceho zdravotného stavu a princípu/poch paliatívnej starostlivosti.
  - ◊ Personál vo zvýšenej miere monitoruje a dokumentuje zdravotný stav klienta.
  - ◊ Personál plní ordinácie lekára a všetky činnosti dokumentuje v dokumentácii klienta takým spôsobom, aby bola zachovaná kontinuita starostlivosti pri výmenách personálu (*dotčítané informácie v oblasti diagnózy, liečby, opatrení v rámci prípadu*).
  - ◊ Personál vedie záznam výškových meraní vitálnych funkcií (VF), telesnej teploty (TT), tlaku krvi (TK), pulzu (P), frekvencie dýchania (FD) podľa ordinácie lekára, najmenej však trikrát denne, ráno, na obed a večer. Vhodnou monitorovacou metódou je meranie saturácie krvi kyslíkom (SO2) pulzoximetrom.
  - ◊ V prípade, že personál zmeria vitálne funkcie, ktoré sa odchyľujú od normálnych hodnôt kontaktuje lekára a postupuje v súlade s jeho pokynmi.

Horúčka	Zavedenie merania a záznamu TT a ďalších VF
----------------	--

4

(TT nad 38 °C)	Podávanie antipyretik (liekov na zníženie TT) podľa ordinácie lekára
Dýchavica (sťažene dýchanie)	Zabezpečenie primeranej hydratácie, pri dodržaní denného príjmu tekutín podľa ordinácie lekára Pri neustupujúcich ťažkostiach, resp. zhoršovaní zdravotného stavu kontaktovať lekára.
Kasael	Uloženie klienta do zvýšenej polohy Podávanie liekov podľa ordinácie lekára Zabezpečenie primeranej hydratácie, pri dodržaní denného príjmu tekutín podľa ordinácie lekára
Ak lekár ordinuje infúziu hypodermoklyzá, venoznu liečbu, odbery krvi, podanie kyslíka alebo podávanie injekcií, tieto úkony môže realizovať iba sestra. V prípade, že v zariadení sestra nie je dostupná, je vhodné kontaktovať ADOS/Mobilný Hospic. <i>Pozn. *Hypodermoklyzá – podkožné podávanie infúzií</i>	

3. ZVLÁŠTNUTE EFEKTÍVNEHO MANAŽMENTU USPOKOJOVANIA POTRIEB A NÁROKOV NA STAROSTLIVOSŤ U VŠETKÝCH KLIENTOV ZARIADENIA

Nedostatok (kvalifikovaného) personálu – krízová metódika

- ◊ Poskytovateľ **uloží povinnosť výkonnú prácu** zamestnancom na základe núdzového stavu (v zmysle aktuálne platnej legislatívy).
- ◊ Poskytovateľ **zväčši modifikáciu organizovania zmien**
- dĺžka zmeny (napr. z pôvodných 7,5 h na 11,5 h)
- vedenie zmien (najmenej jeden skúsený zamestnanec s dobrými organizačnými schopnosťami)
- personálna štruktúra (dočasné modifikovanie PPC vzhľadom na priority zabezpečovania starostlivosti).
- ◊ Poskytovateľ komunikuje vo veci zabezpečenia personálu s regionálnym krízovým štábnom/samosprávou.
- ◊ Poskytovateľ v spolupráci s rodinnými príslušníkmi klientov **preverí možnosť dočasnej rodinnej opateri v rodinnom prostredí** s podporou ADOS/Mobilného hospicu, pri dodržaní ochrany klienta pred rizikom umiestnenia do rizikového prostredia.
- ◊ Poskytovateľ **požiadá ADOS/Mobilný hospic o pomoc** pri zabezpečení vybraných úkonov starostlivosti v zariadení.
- ◊ Poskytovateľ komunikuje **možnosti pomoci zo strany rodinných príslušníkov** v zariadení po primeranom zaskolení, vedení a dodržaní nariadení hygienicko-epidemiologického režimu zo strany poskytovateľa.
- ◊ Poskytovateľ komunikuje **možnosti komunítnej pomoci** (Červený kríž, dobrovoľníci, študenti). Táto pomoc je možná po primeranom zaskolení, vedení a dodržaní nariadení hygienicko-epidemiologického režimu zo strany poskytovateľa.
- ◊ Poskytovateľ **pri organizácii činnosti prechodne upuštía od činnosti, ktoré je možné prechodne neposkytovať**, resp. ich neposkytovanie klienta bezpečostrečne neohrozi na živote, či zdraví (napr. sociálne aktivity, plány rozvoja)

5

- ◊ Cieľom starostlivosti je **realizovať alebo zabezpečiť nevyhnutné činnosti pre zlepšenie, stabilizáciu zdravotného stavu a zníženie utrpenia** klienta pri využití dostupných personálnych zdrojov, spolupráci s lekármi, sestrami ADOS/Mobilným hospicom a inými odborníkmi.

Krízový stav – schéma priorit pri poskytovaní starostlivosti v prípade nedostatku (kvalifikovaného) personálu alebo ČO (ne-) znesie odklad?

Činnosti	Orienačná tolerancia odkladu vzhľadom na mimoriadnu situáciu
Individuálne činnosti na záchranu života (poskytnutie prvej pomoci/privolanie záchranky)	žiadna tolerancia, potrebné konať bezodkladne
Podanie jedla diabetikom	najviac 30 minút od podania inzulínu 30 minút
Individuálne opatrenia na zníženie horúčky nad 38 °C	
Timecie bolesti	15 minút – 60 minút v závislosti od intenzity bolesti
Podanie inzulinu diabetikom liečených inzulínom	60 minút
Podanie antibiotík (ATB) v stanovenom intervale, resp. s čo najkratším oneskorením	60 minút
Sledovanie vitálnych funkcií u rizikových klientov	60 minút
Zabezpečenie hydratácie klientov/vylúčenie dehydratácie	2-3 hodiny (ak nie je indikovaná zvýšená hydratácia)
Polohovanie klientov rizikových z hľadiska vzniku preležanín	60 minút – 4 hodiny v závislosti od stupňa rizika ich vzniku
Zabezpečenie výživy	2-3 hodiny (ak klient nie je diabetik)
Hygiena, Ošetrovanie rán	V mimoriadnej situácii znesie aj znečistenie stolícou, močom

Personál zabezpečí zvýšenú pozornosť, primeranú (lekársku) starostlivosť a (včasnú) pomoc klientom

- so zmenou vedomia a orientácie (v zmysle zhoršenia)
- s nepokojom, so sklonom k agresivite
- s novoznaknutými príznakmi infekcie (horúčka, kašeľ, zvracanie, hnačka)
- s novými bolesťami
- s novoznaknutými alebo zhoršenými opuchmi
- s vracaním, nevoľnosťou, bolesťami brucha
- s rizikom epileptického záchvatu
- s rizikom pádu, úrazu
- s novoznaknutým závažným úraz (podozrenie na zlomeninu, pridrúžené krvácanie, otvorená zlomenina)
- s prejavmi krvácania (vrátane krvácania do moču/stolice)
- umierajúcim klientom

6

- iným zhoršením zdravotného/psychického stavu

Doplňujúce pokyny pre starostlivosť o zdravie (všetkých) klientov v zariadení

Meranie VF

- ◊ TT sestra/poverený personál meria u každého pacienta najmenej jedenkrát denne.
- ◊ TK / P / D sestra/poverený personál meria u každého pacienta najmenej jedenkrát týždenne.
- ◊ Sestra/poverený personál zodpovedá za aktualizáciu zoznamu klientov, u ktorých je potrebné merať VF častejšie ako jedenkrát týždenne, čo špecifikuje príamo v zozname na základe vyjadrenia lekára počas lekárskej vizity, konzultácie, informácii zo zdravotnej dokumentácie, pri prijíme, resp. vlastného uváženia.
- ◊ V prípade patologických odchýlok v nameraných hodnotách (položkách) personál bezodkladne informuje a ďalšiu starostlivosť konzultuje s lekárom, resp. postupuje na základe jeho pokynov.

Podávanie liečiv

- ◊ Podávanie, dávkovanie liekov a kontrolu expirácie liekov realizuje podľa možnosti sestra.
- ◊ Ak sestra nie je prítomná, lieky sú podávané opatrovateľom podľa najaktuálnejšej ordinácie lekára pri dodržaní času, dávky a spôsobu podávania liečiva.
- ◊ Svojuvoľne podávanie liekov, ktoré neprepsal lekár, môže znamenať hrozbu v podobe vážnych zdravotných komplikácií.
- ◊ Lieky sa podávajú ráno, na obed a večer podľa ordinácie lekára, ak lekár neurčí inak.
- ◊ O podaní liekov sa vykoná záznam.
- ◊ Pri dávkovaní a podávaní liečiv je potrebná dvojitá kontrola.
- ◊ Zvýšená pozornosť sa venuje sile lieku, je nevyhnutné všimnúť si informáciu o sile lieku (zvyčajne v miligramoch), z dôvodu že mnohé liečivá majú rovnaký názov ale rozdielnu silu.
- ◊ Liečivá sa nikdy nenechávajú bez dozoru. Liečivá majú byť bezpečne uložené v uzamykateľnej skrinke.
- ◊ Klientom sa nepodávajú lieky po uplynutí doby expirácie na obale liečiva.
- ◊ Ak je to potrebné, lieky pred podaním sa rozdrvia pri použití maziarika alebo drviča na lieky.
- ◊ Na zapínanie lieku podnikne klientovi dostatok tekutín. Vhodná je voda alebo čaj.
- ◊ Personál sa stále bezprostredne po podaní presvedčí, či klient liek užil.
- ◊ Personál sleduje účinky liekov, pričom, pri pozorovaní na nežiaduce účinky okamžite kontaktuje lekára.
- ◊ V prípade ťažšej formy alergie (opuch, pokles tlaku krvi, sťažené dýchanie) okamžite kontaktuje záchrannú službu.
- ◊ Ak lekár ordinuje infúziu, venóznu liečbu, odbory krvi, podanie kyslíka alebo podávanie injekcií, tieto účkony môže realizovať iba sestra. V prípade, že v zariadení sestra nie je dostupná, je vhodné kontaktovať ADOS.

Preväzy rán

- ◊ Preväzy rán realizuje podľa možnosti sestra.

7

- ◊ V prípade, že v zariadení sestra nie je dostupná, je vhodné kontaktovať Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ďalej len „ADOS“).
- ◊ V prípade, že v zariadení sestra nie je dostupná a nie je možné využiť služby ADOS a preväz rany je nevyhnutný (pretekajúci obväz, zápach rany), preväzy rán môže realizovať aj opatrovateľ na základe aktuálnej ordinácie lekára/inštruktora sestry.
- ◊ Pri ošetrovaní rán sa dodržiavajú pravidlá prísnej hygieny.
- ◊ Vhodné je vyplachnutie dezinfekčným roztokom a sterilné prekrytie rany.
- ◊ Krytie musí byť zabezpečené fixáciou.
- ◊ Rany je potrebné chrániť pred mechanickým tlakom.

Špecifická prístupnosť k pospávajúcim pacientom a pacientom, ktorí nedokážu zmeniť polohu.

Vážne riziko aspirácie zvratkov či potravy je prítomné u všetkých pacientov, ktorí nedokážu zmeniť polohu z akýchkoľvek dôvodov.

- ◊ Personál prísne vykonáva opatrenia k trvalému zabezpečeniu bezpečnej polohy so zvýšenou hornou časťou tela, predovšetkým po podaní stravy.

Zdroje:

- <https://www.orcaretreatment.com/wp-content/uploads/CMOH-Directive-1-Health-Care-Providers-HPPA-03-30-2020-Shared.pdf>
  - <https://www.orcaretreatment.com/wp-content/uploads/CMOH-Directive-3-Long-Term-Care-Homes-HPPA-03-30-2020-Shared.pdf>
  - <https://www.health.gov.au/resources/collections/coronavirus-covid-19-resources-for-health-professionals-including-aged-care-providers-pathology-providers-and-healthcare-managers>
  - https://www.health.gov.au/sites/default/files/documents/2020/04/coronavirus-covid-19-outbreak-management-in-residential-care-facilities_1.pdf
  - https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/878099/Admission_and_Care_of_Residents_during_COVID-19_Incident_in_a_Care_Home.pdf
  - <https://www.bgs.org.uk/resources/covid-19-managing-the-covid-19-pandemic-in-care-homes>
- Autorstvo: PhDr. Zuzana Fabiánová, MBA

8